

NATUURLIJK TUINIENEN OP VOLKSTUIPARK DE EENDRACHT AMSTERDAM 2024

1. INLEIDING

Historie Natuurlijk Tuinieren

Op volkstuinpark De Eendracht zijn wij in 2013 begonnen met het project Natuurlijk Tuinieren, begeleid door Machteld Klees van de AVVN.

In ruim twee jaar hielden we ons bezig met een meer natuurlijke manier van beplanting en onderhoud van het openbare groen. Er werden vele projecten uitgevoerd: insectenhôtels, paddenpoelen, stapelmuurtjes, takkenrillen, vogelbosje, oeverbegroeiing, vogelhuisjes en vlinder- en bijentuinen. Verder was er aandacht voor educatie en publiciteit: artikelen in het clubblad en in de Vroegop (Bond van Volkstuinders), workshops en gezamenlijke activiteiten, zaden- en stekjesruilmarkt en de winkelatalage.

Onze inspanningen werden in 2015 beloond met drie stippen. In wisselende samenstelling en met verschillende visies gingen we verder. Ook in 2019 kregen wij na de keuring drie stippen toegekend. Al die tijd werd het openbare groen steeds natuurlijkvriendelijker onderhouden: de singels, het voorterrein, de stapelmuurtjes, de bijen- en vlindertuinen en de poeltjes.

Visie Natuurlijk Tuinieren

Op ons volkstuinpark is de afgelopen jaren dus meer ruimte gekomen voor de natuur. Onze omgeving is daarmee interessanter geworden.

Wij zijn meer gaan tuinieren mét de natuur mee in plaats van tégen de natuur in. Daarbij wordt er veel aandacht besteed aan de biodiversiteit, door toepassing van meer inheemse planten, gebruik van bodembedekkers, aandacht voor insecten, vogels en zoogdieren, creëren van rommelhoekjes, vermijden van chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest (compost is veel beter!), naast volop genieten van al het leven in de tuin.

Natuurlijk zijn niet alle dieren en planten even geliefd bij tuinders, maar het is de bedoeling dat er een stabiel evenwicht ontstaat, waarbij niet een enkele soort overheerst. Sommige soorten zijn belangrijk voor het opruimen van plantaardige resten, andere vormen een belangrijke voedselbron en grotere soorten houden het natuurlijke evenwicht in stand door het eten van andere dieren. Eten en gegeten worden. Dat is biodiversiteit.

Nieuw Natuurlijk Tuinieren

Mede als gevolg van de coronapandemie raakten we een beetje in de pauzestand. De zomer- en de winterploeg gingen stug door op het ingeslagen pad en ook de zaden- en stekjesruilmarkt vond vrijwel jaarlijks plaats. Het bestuur heeft grote stappen gemaakt met zonnepanelen, LED verlichting en het uitbannen van nodeloos plastic.

Maar al die tijd moesten we het zonder bijeenkomsten en workshops doen, terwijl er steeds meer tuinders interesse voor toonden. Er was behoefte aan kennis, informatie en educatie. Daarom hebben we in het begin van de zomer van 2023 de tuinders uitgenodigd om mee te denken over de toekomst van het project Natuurlijk Tuinieren. Zo ontstond er een gemotiveerde werkgroep en werden zo veel mogelijk tuinders betrokken bij onze ideeën en plannen. Ieder draagt bij met wat hij/zij wil of kan.

Steeds meer nadruk is komen te liggen op continuïteit van onze werkzaamheden. Tegenwoordig vindt er expliciete overdracht plaats van zomer- naar winterploeg en andersom. Een en ander wordt schriftelijk vastgelegd en bewaard. Daarnaast worden er verslagen van de werkbeurten geschreven en met elkaar gedeeld. Er is steeds meer aandacht voor onderhoud van gereedschappen en zo veilig mogelijk werken.

Er wordt gewerkt met beheerplannen. Daarnaast worden plannen (en kosten) voor onderhoud van het openbare groen vastgelegd in het MJOP (meerjarig onderhoudsplan). Op basis daarvan worden kostenramingen en jaarplannen vastgesteld.

Sinds 2018 is het volkstuintuinpark lid van Ondernemersvereniging Tuinen van West. Dat heeft geleid tot interessante contacten en vruchtbare samenwerkingen. Onze groene activiteiten kunnen we op de agenda van tuinenvanwest.nl laten plaatsnemen. Inmiddels is er ook een actieve uitwisseling van ideeën en activiteiten tot stand gekomen met het naastgelegen volkstuintuinpark TIGENO, waarbij gedacht wordt aan gezamenlijk composteren van materiaal uit de buitensingels.

Uitgangspunten en aandachtspunten

Samen met de Tuincommissie (zomer- en winterploeg) zijn deze uitgangspunten geformuleerd:

- kwaliteit (goed plannen en zorgvuldig uitvoeren)
- inhoud (gebruik maken van bestaande ecologische kennis)
- continuïteit (overdracht van winter- en zomerploeg en beheerplannen)
- communicatie (tuinders informeren en betrekken)
- verbinding (gezamenlijke bijeenkomsten en activiteiten)
- samenwerking (binnen en buiten het volkstuintuinpark)

Hiervoor gelden voor ons de volgende aandachtspunten:

1. betrokkenheid van (meer) tuinders bij het groen (delen van ideeën, planten en materiaal)
2. publiciteit – informatie – educatie over natuur en milieu (clubblad, website, Facebook)
3. workshops en presentaties (door tuinders zelf en door professionals)
4. groenbijeenkomsten voor iedereen (ideeën, gezamenlijke planning, onderhoudsplan)
5. samenwerking en samenhang (respecteren van eerdere ontwerpen en projecten)
6. duurzame benadering (hergebruik, biologische planten, assortiment, energie en water)

Voor ons is dit geen theoretisch verhaal, maar een kansrijke benadering van Natuurlijk Tuinieren in het openbare groen. Iedere tuinder is van harte welkom om te helpen met de vormgeving en uitvoering, door mee te denken en vooral mee te doen, tijdens het groenoverleg (waarvoor elke tuinder wordt uitgenodigd) of tijdens de werkuren op zaterdagochtend. Ook zijn er verschillende actieve appgroepen waarin ideeën (en materialen) kunnen worden uitgewisseld.

Knelpunten

Inmiddels is Natuurlijk Tuinieren de norm geworden op ons volkstuintuinpark, maar lang niet alle tuinders staan daarvoor open. Velen raken echter aan het idee gewend. En wij merken dat er nieuwe tuinders vaak juist op het AVVN keurmerk afkomen.

Wel is het krappe aantal beschikbare werkuren voor ons een knelpunt. Tuinders van boven de 70 doen niet meer mee met de werkbeurten en veel jongeren zijn door drukte niet geneigd om eens extra tijd te steken in bestaande of nieuwe projecten. De begeleiders van zomer- en winterploeg daarentegen zijn altijd gemotiveerd om extra tijd te steken in overleg, naast ontwerp en uitvoering van groene projecten.

Soms zijn onze ambities fysiek (nog) niet haalbaar, zoals groene daken (bodemgesteldheid) en verbetering van de waterkwaliteit (septic tanks). Ook het feit dat er tijdens de veiligheidskeuring van de (deels natuurlijke) speeltuin enkele belangrijke verbeterpunten waren, heeft geleid tot uitstel van verdere ontwikkeling, voor ons (en voor de kinderen) een tegenvaller.

Ambities

Hoe dan ook, wij blijven enthousiast bezig en hebben voor de komende periode nog vele ambitieuze plannen.

Een deel van de activiteiten van vorig jaar zullen we in 2024 herhalen voor de tuinders die er niet bij konden zijn. Uiteraard blijven wij artikelen schrijven voor het clubblad en de website.

De gezamenlijke plantenkas is nog eenvoudig uitgevoerd, maar wij streven naar een grotere kas, waarin wij onze eigen (bij voorkeur inheemse en in ieder geval passende) planten zelf kunnen opkweken voor in de buitensingels en in de projecten.

Er is een begin gemaakt met het aanleggen van een voedselbosje op de Graswal. Uiteindelijk worden er verschillende inheemse bessenstruiken geplant, naast onderbegroeiing met onder andere watermunt, akkermunt en appelmunt.

In ieder geval gaan we aan de slag met een bomenwandeling, als gezamenlijke activiteit en daarnaast een (digitale) routebeschrijving met bomen op De Eendracht die tuinders en bezoekers kunnen gebruiken tijdens een wandeling op eigen gelegenheid. Daarbij proberen wij de gemeentelijke bomenecoloog te betrekken.

Al jaren hebben wij de ambitie om aan de rand van een sloot, nabij een waterkering, een ijsvogelwand aan te (laten) leggen. De contacten met de gemeente (en het recreatieschap) zijn er al, ook ligt er al bouw materiaal (zware klei) klaar, nu nog een projectplan en datum om de wand oordeelkundig aan te leggen.

Bij wijze van experiment willen we (vooral) de nieuwe tuinders onze diensten aanbieden als vrijwillige tuincoach. Daarbij zullen de principes van natuurvriendelijk tuinieren leidend zijn. Op deze manier kunnen we tuinders persoonlijk uitleggen wat de waarde is van groen en biodiversiteit, ook in de eigen tuin. Dit plan hebben wij aangekondigd in ons clubblad, maar nog niet volledig vormgegeven.

Dit jaar zijn wij (in samenwerking met het naastgelegen volkstuintuinpark) begonnen aan de voorbereiding van een gezamenlijke composthoop voor het onderhoud van het openbare groen, maar daarvoor zijn wij nog bezig met het verkrijgen van toestemming van de beheerder (Recreatieschap Spaarnwoude) van de beoogde locatie op een geschikt deel van de tussengelegen ecostrook.

Op de volgende pagina's hebben wij de informatie over diverse onderwerpen gerangschikt volgens de indeling van het NKNT van de AVVN).

2. ONDERWERPEN

A. Algemene inrichting en beheer

(1) Bodembedekking/kruidlaag

Bodembedekkende beplanting (de kruidlaag) wordt zo veel mogelijk ongemoeid gelaten. Dat is relatief eenvoudig als het grotere plantvakken betreft, wat helaas niet overal het geval is.

Om tuinders te tonen welke planten gespaard moeten worden, is en wordt het (educatieve) moederveld aangelegd.

Wij streven zo veel mogelijk naar beplanting met inheemse soorten, maar andere planten hebben wij (voorlopig) laten staan, zeker als zij waarde hebben voor de biodiversiteit.

Ook laten wij afgevalen takken, stengels en bladeren bij voorkeur op de bodem liggen. Wij proberen snoeimateriaal uit de singels zo veel mogelijk lokaal te laten composteren in bakken.

Er zijn enkele openbare groenstroken (16, 49, 112, 231) die door tuinders op natuurvriendelijke wijze worden onderhouden

(2) Oevers, sloot(kanten) en greppels

De sloten rondom de singels worden vrijwel nooit geschoond, niet door ons, maar door Recreatieschap (Spaarnwoude) en Waternet.

De beschoeiingen (aan weerszijden) zijn ook niet vervangen.

(3) Vijvers/poelen

De natuurpoelen worden niet-intensief onderhouden in voorjaar en zomer. Overmaat aan begroeiing wordt weggehaald, maar de poelen worden verder niet geschoond.

In 2024 zijn er nieuwe poelen gegraven en passend beplant. Verder wordt er geëxperimenteerd met drijvende planten.

(4) Grasvelden

Het gras in de boomgaard wordt niet frequent gemaaid. Ook zijn er ten behoeve van insecten voorjaarsbollen gepoot en bloeiende planten in de boomspiegels geplant.

In de imkertuin wordt nog minder frequent gemaaid, soms zelf handmatig met de zeis, om alle bloeiende vegetatie te bevorderen.

Het sportveld moet vaker worden gemaaid om het geschikt te houden voor sport en spel.

Gelukkig blijven klaver en madelief er goed in groeien. Langs de randen zijn er vaste planten die voor bloei zorgen.

(5) Bermen

Er zijn geen bermen op het volkstuinpark aanwezig.

(6) Omheining/afscheiding

Langs de Voorgrift worden de struiken met opzet niet te rigoures gesnoeid, om zo het uitzicht op de parkeerplaats enigszins te ontnemen.

De door ons geplante (om en om geknotte) wilgen zorgen daar voor een meer natuurlijke uitstraling, naast de beplante stapelmuurbakken.

Helaas waren er in 2023 belangrijke verbeterpunten voor de de speeltuin (met natuurlijke elementen). Daarom worden er nu plannen gemaakt voor vernieuwing, met zo veel mogelijk natuurlijke materialen. Wel is er bij het hek aan de achterzijde een lange takkenril aanwezig, met hier en daar ook begroeiing.

De achterzijde van het terrein waar perscontainer, platte karren, kruiwagens en brommers staan kan helaas niet verder worden afgeschermd met takkenrillen in verband met mogelijk brandgevaar.

(7) Bestrijding en bemesting

Uiteraard doen wij niet aan (chemische) plaagbestrijding, maar streven naar een zo natuurlijk mogelijk evenwicht.

De gemeente bestrijdt de eikenprocessierups met natuurlijke middelen. Invasieve exoten (reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop) steken wij weg respectievelijk graven wij uit (en voeren deze af).

Het openbare groen wordt ook niet bemest, met uitzondering het gebruik van (eigen) compost bij nieuwe planten of als lokale bodemverbetering. Op kale plekken wordt mulch uitgespreid.

B. Specifieke inrichting en beheer

(a1a) Inheemse heggen

Wij streven naar uitgroei en bloei van de aanwezige heggen, zoals de Zeeuwse haag in de groenstrook bij tuin 16 (hoek Bremsingel/Sportlaan).

(a1b) Bosjes

Bosjes met inheemse soorten worden zo veel mogelijk ongemoeid gelaten, zoals het vogelbosje bij tuin 112 (aan de Graswal).

Op de Graswal is een begin gemaakt met het aanleggen van een voedselbosje. De sneeuwbes is verwijderd en de grond is tijdelijk afgedekt met het haksel van de wilgenbomen. Het plan is om verschillende inheemse bessenstruiken te planten met een onderbegroeiing van onder andere watermunt, akkermunt, appelmunt.

(a1c) Bloeiende planten

Bij de keuze voor planten in borders en in de singels wordt gekozen voor (lang)bloeiende soorten.

Ook zijn er de afgelopen jaren veel biologische en inheemse (stinzen)voorjaarsbollen gepoot voor insecten.

(a1d) Bomen

De afgelopen jaren zijn er enkele bomen geplant. Ook wordt gewerkt aan een plan voor de vervanging van de geknotte essen (op termijn). Daarbij maken wij (nu al) gebruik van zaailingen van de aanwezige (vooral inheemse) bomen. Een van onze tuinders is gecertificeerd boomverzorger en is verantwoordelijk voor welzijn, veiligheid en vervanging van de bomen. Ook besteden wij aandacht aan het behoud van bomen op de tuinen zelf door het schrijven van artikelen in het clubblad en op de website.

(a2a) Beplanting met natuurwaarde

Door aanplant en onderhoud van gevarieerde begroeiing werken wij aan langdurige bloei en de aanwezigheid van bessen.

Ook zijn er plaatsen waar wilde planten zoals brandnetel, braam en bloeiend zevenblad welkom zijn, zoals aan de Bremsingel bij de tweede doorgang naar het naastgelegen volkstuinpark.

(a2b) Maatregelen voor insecten

Naast bloeiende planten, struiken en bomen (voor stuifmeel en nectar) zijn er schuil- en nestelmogelijkheden op het volkstuinpark. Vooral dood stamhout, oude stengels en takkenrillen zijn belangrijke schuilplaatsen voor bijen en vlinders. De insectenhotels hebben daarnaast een educatieve waarde.

Langs veel randen van de natuurpoelen kunnen insecten veilig drinken. De poelen worden nooit volledig geschoond en de beplanting wordt zo veel mogelijk ongemoeid gelaten ten behoeve van libellen en waterdiertjes.

In de imkertuin wordt weinig gemaaid, bij voorkeur handmatig met de zeis om de bloeiende vegetatie te behouden. Ook ligt de nadruk op diervriendelijk imkeren, met zo min mogelijk concurrentie voor inheemse wilde bijen.

(a3) Watervegetatie

Vooral in de poel bij het clubhuis is veel watervegetatie aanwezig. Daardoor kunnen er insecten en amfibieën schuilen en zich voortplanten.

De bestaande paddenpoelen (die wij liever natuurpoelen noemen) zijn verbeterd, vooral voor wat betreft de oevers en de beplanting. Daarnaast zijn er recent enkele nieuwe poelen gegraven. Het beheer ervan wordt gedocumenteerd, zodat continuïteit gewaarborgd is.

(a4) Verlandings- en ruigtevegetatie

Ruigtevegetatie is alleen aanwezig op de grens van de ecologische strook (bij de tweede doorgang van Bremsingel naar naastgelegen volkstuintuin) en dit gebiedje wordt weinig tot niet onderhouden.

(a5) Bos, struwelen, erfbeplanting

Natuurlijke plaatsen om te nestelen, broeden en te schuilen zijn te vinden in doornstruiken, groenblijvende planten/struiken en boomholten (essen).

(a6) Wand- en gevelbegroeiing

Er is weliswaar de ambitie om beplanting toe te passen langs de muren van het bestuursgebouw (met winkel en onderhoud) en het clubgebouw, maar hier voorzien wij knelpunten in relatie tot reiniging en onderhoud.

Wel is het de bedoeling om meer klimplanten gebruiken tegen het hek achter het clubgebouw.

(b1) Droge muren/stapelmuren

De stapelmuren bij de ingang zijn begroeid en worden selectief gewied. Daar groeit ook vegetatie tussen de stenen. Voor de nieuwere stapelmuren gebeurt dit langzamerhand vanzelf.

(b2) Kunstmatige broedplaatsen, nestplaatsen en schuilgelegenheden

Over het volkstuintuinpark verspreid zijn meerdere plekken met stenen, takkenrillen en boomstammen waar allerlei dieren kunnen schuilen.

De broeihoop voor de ringslang heeft voorlopig een tweede leven gekregen als compostbak (zonder paardenmest dus), omdat er in het hele gebied (Tuinen van West) nog steeds geen ringslangen aangetroffen zijn.

Langs de Bremsingel en de Dijkslot nestkastjes getimmerd en opgehangen. Deze worden aan het einde van het broedseizoen geopend en zo nodig schoongemaakt.

Naast de insectenhoeven dienen dode boomstammen en plantenstengels als schuil- en nestgelegenheden voor solitaire bijen.

Er zijn in dit deel van de polder nauwelijks vleermuizen, behalve langs enkele doorgaande wegen (helaas niet de Joris van den Berghweg).

Wij hebben overwogen om een kunstnest op te hangen voor de ransuilen, maar er blijkt voldoende broedgelegenheden te zijn in oude ekster- en kraaiennesten.

C. Opstellen en niet-levende materialen

(1) Bekleding

Het bestuursgebouw (met winkel en onderhoud) is bekleed met kunststof materiaal. Misschien zou dat onze keuze niet zijn, maar het beperkt de hoeveelheid onderhoud: minder schuren (microplastics) en verven/beitsen.

(2) Dakbedekking

Hoewel de voordelen van groene daken evident zijn, is het niet goed mogelijk om deze toe te passen op bestuurs- en clubgebouw. De ondergrond is niet geschikt voor extra gewichtsbelasting en bovendien zijn de daken niet makkelijk bereikbaar voor onderhoud. Wel zijn de daken van de gemeenschappelijke gebouwen gebruikt voor zonnepanelen.

(3) Verharding

Er wordt op het volkstuintuinpark vooral gebruik gemaakt van steenslag. De tuinders houden de paden onkruidvrij (waarbij gif, azijn en zout nadrukkelijk zijn verboden). Langs de singels wordt nog steeds gebruik gemaakt van een gasbrander, hoewel wij niet gelukkig zijn met de fossiele herkomst van de brandstof. Er zijn ideeën om bepaalde paden te laten vergrassen (zoals bij de doorgangen naar het naastgelegen volkstuintuinpark), maar bij (steeds vaker voorkomende) hevige buien worden de paden erg glad en daardoor slecht begaanbaar.

D. Inkoop/winkel

(1) Het assortiment in de winkel wisselt nauwelijks. Doorgaans wordt gekozen voor de meest natuurlijke optie voor bestrijdingsmiddelen, meststoffen, potgrond/tuinaarde, plantgoed, klusmaterialen en schoonmaakmiddelen. Als er vraag is naar een bepaald natuurvriendelijk product, dan wordt die doorgaans gehonoreerd.

(2-4) Voor bouwmaterialen, lijm/kit, folies, verf en tuinplanten rijden de tuinders naar een van de bouwmarkten of tuincentra in de buurt.

(3) Wel zijn de insectenhôtels gebleven en is er ruimte voor voorlichtingsmateriaal, maar die zou kunnen worden uitgebreid. Graag willen wij ook weer een deel van de etalage inrichten. Wij stimuleren (via informatie op de informatieborden in het wachthuisje) de aanschaf van biologische planten (en Bio-Kultura tuinaarde) bij een lokale kweker (op MijnStadstuin).

E. Interne milieuzorg

(1) Energie

In de loop van de jaren zijn er meerdere maatregelen genomen op het gebied van duurzaamheid: (glas)isolatie, zonne-energie (2020), naderingsschakelaars (toiletten clubgebouw 2020), LED-verlichting (ook in de lantaarnpalen 2023/2024), en elektrische kookplaten (2024). Zo wordt er elk jaar minder gas gebruikt voor de verwarming van de gebouwen).

(2) Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen

Huisvuil wordt (van april tot oktober) tweemaal per week (op een vast moment) ingeleverd en in de perscontainer gedeponeerd.

Er zijn glascontainers op het voorterrein, maar voor inzameling van papier moeten tuinders naar het parkeerterrein van het nabijgelegen sportpark fietsen of wandelen.

Voor grofvuil of chemisch afval worden de tuinders doorverwezen naar het gemeentelijk recyclepunt (Seineweg).

Groene reststoffen (GFT) worden apart verzameld en (helaas nog steeds) afgevoerd. Het snoeiafval uit het openbare groen wordt veelal lokaal verzameld in compostbakken.

Er zijn vergevorderde plannen om dit materiaal in samenwerking met naastgelegen volkstuintuinpark TIGENO te gaan composteren (op een aparte locatie tussen beide volkstuintuinen in).

Boomstammen worden hergebruikt in het openbare groen en takken worden naast hergebruik ook verwerkt met de nieuwe houtsnipperaar.

Tegels en stenen worden (via berichten op een van de appgroepen) meestal onderling herverdeeld of anders hergebruikt in stapelmuurtjes.

Ook boeken vinden in het wachthuisje een goede herbestemming.

(3) Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater

Regenwater wordt vooral op de tuinen hergebruikt, maar bij het bestuursgebouw en het clubgebouw is dat (nog) niet goed mogelijk. Overtollig hemelwater wordt daarom naar de sloten geleid. Bij de nieuwe kas is het waarschijnlijk wel mogelijk om een of meerdere regentonnen aan te sluiten.

Afvalwater wordt op het hele volkstuinpark via septic tanks en stapelput(ten) verwerkt tot herbruikbaar (grond)water. Plannen voor riolering zijn op dit moment niet actueel. Er zijn wel twee helofytenfilters aanwezig buiten het volkstuinpark.

F. Voorlichting

Het voorlichtingsplan is inmiddels geformaliseerd, onderverdeeld in communicatie/informatie, publiciteit/activiteiten en educatie/kennis.

Binnenkort wordt de vernieuwde website gelanceerd. Daarop zal het project Natuurlijk Tuinieren een veel meer prominente plaats innemen, met het activiteitenprogramma, onze informatieve artikelen en diverse nuttige links.

Er wordt gebruik gemaakt van diverse communicatiemiddelen, zoals website, clubblad, mails, appgroepen, sociale media, informatiefolder, mededelingenborden, informatiekastje, winkel en uiteraard onze activiteiten. Zie hiervoor het bijgesloten voorlichtingsplan.

Ook externe groene activiteiten (van andere volkstuinparken en in Tuinen van West) worden naar onze tuinders gecommuniceerd, vooral via de appgroep en het mededelingenbord.

Wij hebben aangekondigd om in 2024 te gaan experimenteren met tuincoaches om tuinders op vrijwillige basis persoonlijk advies te geven, uiteraard met nadruk op natuurvriendelijk tuinieren.

3. BIJLAGEN

A. Bijlagen via mail

1. Plattegrond volkstuinpark De Eendracht (basis)
2. Voorlichtingsplan Natuurlijk Tuinieren (communicatie, publiciteit, educatie)
3. Folder 'Welkom op De Eendracht' (kennismakingsbijeenkomsten/overdrachten)
4. Programma Natuurlijk Tuinieren 2023/2024 (activiteiten)
5. Boomtechnisch onderzoek De Eendracht (Haitze de Jong) 2022
6. Bomenbeheerplan De Eendracht (Haitze de Jong) 2023

B. Bijlagen via WeTransfer

- A. Clubblad De Eendracht - voorjaar 2023
- B. Clubblad De Eendracht - najaar 2023
- C. Clubblad De Eendracht - voorjaar 2024